

RAUTALAMMIN LUKION LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

4.9.2023

SISÄLLYSLUETTELO

Yleistä	1
Lukiolla toteutettava lääkehoito	2
Nuoren lääkehoidon suunnitelma	2
Lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako	4
Lääkehuolto	4
Liite 1: nuoren yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma.....	6
Liite 2: Huoltajien ja asiantuntijoiden antama lapsen lääkehoidon perehdytys	7
Liite 3: Lääkehoidon toteuttamisen seuranta.....	8
Liite 4: Sopimus nuoren tilapäisestä tai kuuriluontoisesti annettavasta lääkityksestä	9
Liite 5 Lääkkeenantokooste	10

YLEISTÄ

Tämä lääkehoitosuunnitelma on laadittu Rautalammin kunnan lukio-opetuksen toimintayksikköön.

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Valviran mukaan lääkehoitoa toteuttavassa yksikössä tulee olla lääkehoitosuunnitelma, jolla ohjataan käytännön lääkehoidon toteuttamista. Perustana tälle suunnitelmalle on THL:n 2015 julkaisema ”Turvallinen lääkehoito” –opas, joka määrittää varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toteutettavalle lääkehoidolle perustan. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010 12 §, 32 §) mukaan perusterveydenhuoltoa ja erikoissairaanhoidon velvoitetaan tarvittavaan yhteistyöhön mm. varhaiskasvatuksen sekä koulujen kanssa.

Lääkehoitosuunnitelman tarkoituksena on selventää nuoren päivän aikaista lääkehoidon koordinoitua niin, että jokaisella toimijalla on tieto roolistaan ja vastuustaan. Toimintayksikkö suunnittelee yksittäisen nuoren välttämättömät lääkehoidon toimenpiteet yhteistyössä nuoren huoltajien ja nuorta hoitavan yksikön kanssa. Suunnitelman tarkoituksena on yhtenäistää yksiköissä toimivan lääkehoidon periaatteet ja määrittää vaatimukset, joiden tulee täytyä kaikilla nuoren lääkehoitoa toteuttavilla tahoilla.

Lähtökohtaisesti lukiopäivän aikana eri tavoin koulutetut kasvatus- ja opetusalan ammattilaiset voivat antaa välttämättömän lääkehoidon sitä tarvitsevalle nuorelle. Toimintaympäristöjä, joissa lääkehoitoa toteuttavat muut kuin terveydenhuollon

koulutuksen saaneet henkilöt, kutsutaan lääkehoidon epätyypilliseksi alueiksi. Lääkehoitoon peruskoulutukseltaan kouluttamaton henkilö voi osallistua luonnollista tietä (suu, nenä, silmät, korvat, peräaukko) annettavan ja ihon alle pistettävän lääkehoidon toteuttamiseen yksittäistapauksissa tai tilannekohtaisen harkinnan, riittävän lisäkoulutuksen sekä osaamisen varmistamisen jälkeen.

LUKIOILLA TOTEUTETTAVA LÄÄKEHOITO

Nuoren lääkehoito toteutetaan lähtökohtaisesti kotona, mutta välttämätön lääkehoito toteutetaan nuoren arjen eri toimintaympäristöissä, kuten lukiossa. Lähtökohtaisesti lukioikäinen nuori kykenee vastaamaan itse lääkehoidostaan. Toimintayksiköissä henkilökunnan toimesta annettava lääkehoito on joko välitöntä hoitoa vaativaa lääkitystä tai pitkäaikaissairauteen liittyvää sellaista lääkehoitoa, joka vaatii valvontaa tai toisen henkilön apua. Lääkehoitoa annetaan nuorelle laadittavan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaan esim. seuraavissa tapauksissa:

- insuliinihoitoinen diabetes
- epilepsia
- allergialääkkeet (anafylaktinen shokki)
- Terveystoimittajan ollessa poissa lukiolta, voidaan äkillisesti sairastuneelle nuorelle antaa ilman reseptiä saatavaa, kanslian lääkekaapissa säilytettävää kuume-/särkyläkettä, mutta siitä tehdään kirjaus lääkekaapissa olevaan vihkoon. Toistuvasti kuume- tai särkyläkettä (yli 2 x kk) pyytävä opiskelija ohjataan terveystoimittajalle ja jatko suunnitellaan yhdessä hänen kanssaan.

Yksikön omat lääkkeet ja nuorten lukiolle tuomat lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa. Viileässä säilytettävät lääkkeet säilytetään jääkaapissa suljettavassa rasiassa, ruokatarvikkeista erillään, lasten ulottumattomissa. Lääkepakkauksissa tulee aina olla lapsen nimi. Vanhemmat tuovat lääkkeet alkuperäispakkauksessa siten, että lääkärin määräys (lääkkeen nimi, vahvuus, annostus ja lapsen nimi) on luettavissa. Vaihtoehtoisesti huoltaja voi tuoda kopion alkuperäisestä reseptistä. Myös lääkkeen valmisteyhteenvedon eli pakkauksen ”käyttöohje” tulee olla lääkkeen antajan käytettävissä.

NUOREN LÄÄKEHOIDON SUUNNITELMA

Nuoren lääkehoidon suunnitelma tehdään yhteistyössä nuoren huoltajien, nuoren ryhmänohjaajan ja tarvittaessa nuorta hoitavan terveydenhuollon henkilökunnan kanssa ennen hoidon aloittamista. Suunnitelma liitetään opiskelijan tietoihin arkistoitavaksi ja tiedoksi opettaville opettajille.

Lääkkeenantoluvat arkistoidaan yksikössä ja asiakirjoja säilytetään kuten pedagogisia asiakirjoja tai esim. kuntoutus- ja toimintasuunnitelmia. Huoltajalla on velvollisuus tiedottaa sivistystoimen yksikköön lapsen tai nuoren yksilöllisessä lääkehoidossa tapahtuvista muutoksista.

Lääkkeen antaminen

- yksikössä sovitaan nuoren lääkehoidon toteuttajat ja varatoteuttajat

- lääkehoitoa toteuttava henkilökunta perehdytetään lääkkeen antamiseen
- huolehditaan siitä, että jokainen yksikön aikuinen osaa antaa nuorelle hätätilanteessa ensiapua

Nuoren lääkehoitosuunnitelma laaditaan seuraavissa tilanteissa

- nuoren tiedetään tarvitsevan välitöntä lääkehoitoa tietyissä tilanteissa (esim. anafylaktisen sokin vaara, kouristukset)
- nuorella on pitkäaikaissairaus, johon hän tarvitsee ulkopuolisen antamaa lääkehoitoa opiskelupäivän aikana
- nuorella on sairaus, jonka lääkehoidon vaikutuksia on seurattava päivän aikana

Lääkehoidon suunnitelmaan kirjataan

- mistä sairaudesta tai oireesta on kyse
- milloin lääkehoitoa tarvitaan
- keiden on tarpeen tietää tästä suunnitelmasta
- missä lääke säilytetään
- miten lääke annetaan
- kuka lääkkeen antaa
- mitä muita toimenpiteitä kuin lääkkeen antamista tilanne edellyttää
 - ✓ ambulanssin kutsuminen
 - ✓ ilmoittaminen vanhemmille
 - ✓ mitä oireita seurataan
 - ✓ muita lääkkeen antamiseen liittyviä toimenpiteitä (esim. verensokerin mittaaminen)

Lääkkeiden vaikuttavuuden arviointi ja tiedonkulku Yksikössä tulee olla kirjaamiskäytäntö. Tässä tulee tarkasti selvittää:

- mitä lääkettä on annettu ja kuinka paljon
- kenelle lääkettä on annettu
- kuka lääkkeen on antanut
- milloin lääke on annettu

Lääkkeen vaikutus kirjataan ja raportoidaan huoltajille. Lääkkeen antajan tulee olla tietoinen vaikutuksista, joita tulee seurata lääkettä annettaessa ja sen jälkeen. Tiedonkulku molempiin suuntiin henkilökunnan ja huoltajien välillä tulee varmistaa sovitulla käytännöllä.

LÄÄKEHOIDON VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO

Ennen suostumuksensa antamista lääkehoitoon ryhtyvälle työntekijälle ja hänen esimiehelleen tulee selvittää lääkitsemiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Lääkitsemiseen, silloin kun se on työnantajan hyväksymää toimintaa, liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin koulutyössä yleensäkin. Tavallisia lääkitystarpeita lukiossa ovat ensiapuun tarkoitettut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaatikoilla tai epileptikoilla.

Tarvittaessa työntekijä (opettaja, terveydenhoitaja) voi annostella huoltajan toimittaman lääkeannoksen, mikäli se on tarkoitettu lukiopäivän aikana, avustettuna/valvottuna otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensi sijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta oppilaitoksen työntekijä.

Tämä suunnitelma siirretään käytäntöihin lukion terveydenhoitajan ja rehtorin toimesta. Esimies vastaa siitä, että yksikössä on välttämättömän lääkehoidon antamiseen riittävä tieto ja asiantuntemus sekä edellä mainitut käytännöt ovat selkeitä ja sovittuja huoltajien kanssa. Esimies organisoii, ohjaa ja valvoo toiminnan toteuttamista suunnitelman mukaisesti.

Diabetesnuorten kohdalla pistoskoulutus ja –lupa myönnetään sairaanhoitopiirin lastentautien poliklinikan toimesta. Mahdollisissa henkilöstön loma- ja poissaolotilanteissa määritellään varakäytännöt tapauskohtaisesti.

Huoltaja vastaa siitä, että nuoren lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä hoidon tai koulun alkaessa sekä mahdollisissa muuttuvissa tilanteissa. Huoltaja vastaa myös siitä, että lääke toimitetaan yksikköön ja tiedot siirtyvät eri toimijoiden välillä. Lisäksi huolehditaan siitä, että terveydenhoitolain mukaisesti tiedot siirtyvät eri tahojen välillä esteettä. Apuna perehdyttämisessä ja yksittäisissä lääkehoidollisissa tilanteissa voi olla monialaisesti eri toimijoiden edustajia. Akuuteissa hätätilanteissa jokainen yksikön aikuinen toimii turvallisuussuunnitelmien mukaisesti.

LÄÄKEHUOLTO

- Lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa ulkopuolisten ulottumattomissa.
 - ✓ Viileässä säilytettävät lääkkeet säilytetään jääkaapissa erillisessä kannellisessa astiassa tms.
- Jokaisessa yksikössä nimetty vastuhenkilö vastaa lääkekaapista
- Huoltajat toimittavat lääkkeet yksikköön mielellään alkuperäispakkauksissa niin, että mahdollinen lääkärin määräys on selvitettävissä. Myös kopio reseptistä voidaan toimittaa yksikköön.
- Astmapiippu tms. lämpimässä säilytettävä, tarvittaessa otettava lääke voi olla säilytettynä nuoren repussa tms.
- Mikäli lääke toimitetaan kerta-annoksena tai kuurina, tulee lääkkeeseen merkitä nuoren nimi ja annosteluohje. Jos annostelu muuttuu, tulee huoltajan toimittaa tieto ja päivitetty ohje yksikköön.
- Läkettä antaessa on huomioitava:

- ✓ Annostelu
- ✓ Nuoren tunnistaminen
- ✓ Antoreitti
- ✓ Ajoitus
- ✓ Vaikutuksen seuraaminen

- Akuuttilääkkeet ja niiden antaminen:

- ✓ Sairauskohtauksissa käytettävät lääkkeet tulee säilyttää turvallisesti
 - ✓ Henkilökunnan tulee tietää lääkkeiden sijainti ja varmistaa niiden käytettävyys ensiaputilanteissa.
 - ✓ Kaikilla henkilökunnan jäsenillä tulee olla tieto siitä, missä tilanteissa näitä lääkkeitä käytetään määrättyjen nuorten kohdalla.
-

LIITE 1: NUOREN YKSILÖLLINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

Nuoren nimi	Henkilötunnus
Huoltajien nimet	Puhelinnumerot
Rautalammin lukio	Omahoitaja/hoitotaho yhteystietoineen

Nuoren lääke ja lääkehoito

Sairaus, johon lääkettä käytetään:
Miten sairaus näkyy nuoren arjessa:
Lääkkeen nimi ja määrännyt lääkäri:
Lääkkeen annostelu:
Lääkkeen säilytysohje:
Lääkkeen mahdolliset sivuvaikutukset:
Nuoren tarvitsemat ensiapulääkkeet:

Huoltajat antavat lääkkeen henkilökunnalle henkilökohtaisesti, nuoren nimellä varustettuna, annosteluohjeineen.

Lääke säilytetään yksikössä lukittavassa kaapissa lääkkeen säilytysohjeen mukaisesti, poissa lasten ulottuvilta.

Huoltaja vastaa lääkkeen tai käytettyjen välineiden hävittämisestä.

Nuoren lääkityksen muuttuessa tehdään uusi lääkehoitosuunnitelma.

Tämä lääkehoidon suunnitelma on laadittu yhteistyössä huoltajan kanssa.

Lääkehoitosuunnitelmaa laatimassa olleet henkilöt.

Päiväys ja allekirjoitukset _____ / _____ 20____

LIITE 2: HUOLTAJIEN JA ASIANTUNTIJOIDEN ANTAMA LAPSEN LÄÄKEHOIDON PEREHDYTYS

Milloin lääkettä annetaan?
Miten lääke annetaan / lääkkeen antamiseen liittyvää
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan
Mitä oireita seurataan
Alaikäisen huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa
Tarvittaessa nuoren elvytys
Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa
Menetelmät poikkeustilanteissa (esim. retket, liikuntahetket)
Muuta nuoren lääkkeitä tai lääkkeeseen liittyvää
Keiden on tarpeen tietää tästä suunnitelmasta

Lääkehoidon perehdytyksen antanut henkilö: _____

Päiväys ja allekirjoitus _____ / _____ 20_____

LIITE 5 LÄÄKKEENANTOKOOSTE

Lukollinen lääkekaappi, kanslian eteinen

Lääkkeen nimi	Lääkeannos	Pvm	Klo	Lääkkeen saaja	Lääkkeen antaja

HUOM! Varmista nuorelta, että annettava lääke on hänelle ennestään tuttu ja hän on sitä ennenkin käyttänyt.